

Metodické poznámky

I. Základní vymezení

Český statistický úřad prováděl každoročně statistické zjišťování o produkci a nakládání s odpady již od roku 1992. Rozsah a způsob organizace tohoto zjišťování sloužil pro zajištění reportingových povinností ČR, které vyplývají z nařízení Evropského parlamentu a Rady 2150/2002/ES, o statistice odpadů. Od roku 2017 čerpá ČSÚ informace pro zajištění reportingových povinností z administrativního zdroje.

II. Zdroje dat

Administrativní zdroj ISPOP (Informační systém plnění ohlašovacích povinností - MŽP a Cenia).

III. Základní a výběrový soubor, dopočty a odhady

Základní soubor je tvořen subjekty, které mají povinnost podat hlášení o produkci a nakládání s odpady, tj. všemi ekonomickými subjekty, které ve sledovaném roce vyprodukovaly více než 100 tun odpadu nebo více než 600 kg nebezpečného odpadu (do roku 2020 více než 100 kg nebezpečného odpadu), a jejich partnery, kteří nemají ohlašovací povinnost. Jelikož data ze systému ISPOP pokrývají celý základní soubor, není tvořen soubor výběrový a ani se nezpracovávají dopočty či odhady.

IV. Přehled základních publikovaných ukazatelů

Odpad je jakákoliv látka nebo předmět, kterých se držitel zbavuje nebo má v úmyslu se zbavit nebo se od něho požaduje, aby se jich zbavil.

Nebezpečný odpad je odpad vykazující jednu, nebo více nebezpečných vlastností uvedených v nařízení Komise (EU) č. 1357/2014 ze dne 18. prosince 2014, kterým se nahrazuje příloha III směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/98/ES o odpadech a o zrušení některých směrnic.

Produkce odpadů představuje objem vlastní produkce odpadů, včetně produkce sekundárního odpadu (odpad ze zpracování odpadu). Nezahrnuje objem odpadu převzatého ze skladu, dovoz odpadů ani odpad převzatý od jiného subjektu (s výjimkou odpadu od občanů a odpadu od subjektů, které ISPOP nevyplňují).

Nakládáním s odpady se rozumí využití a odstraňování odpadů. Do nakládání se nezahrnují přípravné operace, vývoz odpadu, uskladnění ani předání jiné osobě. Naopak nakládání kromě vlastní produkce může zahrnovat i dovoz odpadů nebo zůstatek na skladě z předchozích období. Z těchto důvodů se objem produkce odpadu nerovná objemu odpadu, s kterým je nakládáno.

Podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2150/2002 o statistice odpadů ve znění pozdějších předpisů se za nakládání s odpady považuje:

- využívání odpadů – operace stanovené v příloze č. II výše uvedeného nařízení,
- odstraňování odpadů – operace stanovené v příloze č. II výše uvedeného nařízení.

Komunální odpad je

- směsný odpad a odděleně sbíraný odpad z domácností, včetně papíru a lepenky, skla, kovů, plastů, dřeva, textilu, obalů, elektrických a elektronických zařízení, použitých baterií a akumulátorů, biologický odpad a objemný odpad, včetně matrací a nábytku,
- směsný odpad a odděleně sbíraný odpad z ostatních zdrojů, pokud je povahou a složením podobný odpadu z domácností.

Komunální odpad nezahrnuje odpad z výroby, zemědělství, lesnictví, rybolovu, septiků a čistíren odpadních vod a čištění, včetně čistírenských kalů, vozidel s ukončenou životností nebo stavební a demoliční odpad.

Definicí dále není dotčeno rozdělení odpovědnosti za nakládání s odpady mezi veřejnými a soukromými subjekty. Odpad z domácností a odpady podobné povahy a složení budou zahrnuty do komunálního odpadu, bez ohledu na to, kdo tento odpad sbírá.

Komunální odpad zahrnuje odpad pocházející z:

- domácností,
- obchodů, malých podniků, kancelářských budov a institucí (např. školy, nemocnice, vládní budovy),
- podniků, pokud je druhem a složením podobný odpadu z domácnosti a nepochází z výroby,
- odpad z vybraných komunálních služeb, tj. odpad z údržby parků a zahrad, odpad ze služeb čištění ulic (např. zemetání ulic, odpad z čištění tržišť),

pokud je s ním nakládáno jako s odpadem.

EWC-STAT je klasifikace odpadů dle nařízení 2150/2002. Na rozdíl od klasifikace používané v Katalogu odpadů nerozlišuje, kde odpad vznikl, kdo jej vyprodukoval, ale rozlišení je pouze podle druhu látky tvořící odpad.

CZ NACE je klasifikace ekonomických činností. Zařazení se provádí podle převažující činnosti subjektu.

Regionální (krajské) členění je prováděno podle sídla provozovny (místní jednotky), nikoli podle sídla podniku.

Z důvodu ochrany individuálních dat jsou v podrobných tabulkách publikovány pouze agregace tvořené více respondenty, ve kterých navíc žádný z respondentu nedominuje.

V. Zpětné opravy a revize

Od roku 2020 přistoupil ČSÚ k širšímu využívání administrativního zdroje Integrovaný systém plnění ohlašovacích povinností (ISPOP) jako náhrady statistického zjišťování ODP 5-01. Využitím údajů zjištěných prostřednictvím ISPOP bylo umožněno zvýšit rozsah pokrytí dat o produkci odpadů a nakládání s odpady. Systém ISPOP umožňuje také prostřednictvím informace o „partnerovi“ zjistit i produkci odpadů od subjektů, které sami přímo hlášení produkci a nakládání s odpady nevyplňují, ale předávají odpad k dalšímu zpracování v rámci ISPOP. V roce 2024 byla upravena metodika výběru hlášení z ISPOP na základě jejich výběru do systému ISOH2 a data byla zpětně přepočtena od roku 2019.

VI. Srovnatelnost

1. **Srovnatelnost v čase** - data jsou metodicky srovnatelná od roku 2017.
2. **Mezinárodní srovnatelnost** - data jsou mezinárodně plně metodicky srovnatelná.

VII. Zveřejňování údajů

- Roční publikace „Produkce, využití a odstranění odpadů,,
<https://www.czso.cz/csu/czso/zivotni-prostredi>
- Databáze Eurostatu
<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ten00106/default/table?lang=en>

VIII. Doplňující metodické informace a externí odkazy

- Nařízení EP 2150/2002 o statistice odpadů
- Zákon 541/2020 Sb. – zákon o odpadech